

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/133

Karar Günü:11.12.2013

R.G. Tarih-Sayı:08.01.2014-28876

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Özgürlük ve Dayanışma Partisi 2009 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Kesin hesapların Tüzük'e uygun şekilde kabul edildiğine dair imzalı Büyük Kongre/Parti Meclisi kararının gönderilmesi 1.3.2013 gün ve 206-711 sayılı yazı ile istendiği hâlde, Parti yetkilileri 1.3.2013 gün ve 206-711 sayı ile istenen karar yerine Merkez Yürütme Kurulunun kararını sunmuşlardır. Parti Tüzüğü'nün 14. maddesine göre Merkez Yürütme Kurulunun Parti Meclisi adına politik çalışmaları düzenleme ve yürütme ile başkan yardımcılarını seçme haricinde her hangi bir görevi bulunmamaktadır. Dolayısıyla Merkez Yürütme Kurulunun kesin hesapları kabul etme görev ve yetkisi bulunmamaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun;

“Merkez karar, yönetim ve icra organları” başlıklı 16. maddesinin birinci fıkrası, “Siyasi partilerin merkez karar, yönetim ve icra organları parti tüzüğünde belirtilen isim, şekil ve sayıda kurulur. Büyük kongrece seçilecek merkez organlarının her birinin üye sayısı 15'den az olamaz.”;

73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi *“İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesinhesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir.”* ve dördüncü fıkrası *“Siyasi partilerin bütçeleri, bilançoları, gelir ve gider cetvelleri ile kesinhesaplarının nasıl düzenleneceği partilerin iç yönetmeliklerinde gösterilir.”,*

74. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları, *“Siyasi partilerin mali denetimi Anayasa Mahkemesince yapılır. Anayasa Mahkemesi, siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin Kanuna uygunluğunu denetler...”*

Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.”,

111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, Siyasi partilerin *“74 üncü madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve onbeş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası verilir.”*

şeklinde düzenlenmiştir.

Parti Tüzüğü'nün 11. maddesinde, hesapları inceleyerek Parti Meclisinin aklanması, kesin hesap, bilanço ve bütçe tasarısının onaylanması konusunda karar vermek Büyük Kongrenin görev ve yetkileri olarak sayılmış, 12. maddesinde, Parti Meclisinin Genel Başkan dâhil 45 üyeden

oluşacağı ve büyük kongreye yurt ve dünya olayları ve Parti çalışmaları hakkında rapor, kesin hesap, bilanço ve bütçe tasarısını sunacağı ve Büyük Kongrenin toplanmadığı durumlarda, Partinin hukuki varlığına son verilmesi ile Tüzük ve programının değiştirilmesi dışında bütün konularda karar alabileceği belirtilmiştir.

2820 sayılı Kanun'un 73. maddesinde, kesin hesapları karara bağlamanın Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca olacağı belirtilmesine karşın, Kanun'da Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun ne şekilde oluşacağına dair bir düzenleme yapılmamış, aksine organların oluşumu Parti Tüzüğü'ne bırakılmıştır. Parti Tüzüğü'nde de organların oluşum ve görevleri belirtilmiştir.

Kesin hesabı onaylamanın Tüzük'de öngörülen şekilde yapılması ve yeterli imzanın olması gerekir. Kesin hesabın Tüzük'de istenen şekilde onaylandığına dair imzalı Parti Meclisi kararı bulunmamaktadır.

Kesin hesapların incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin Tüzük'e uygun kararın olmaması hesabın tam olarak 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesine uygun sunulmadığını göstermektedir. Böylece Özgürlük ve Dayanışma Partisi 2009 yılı kesin hesabının Parti Genel Başkanı tarafından Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi Başkanlığına sunulması gerektiği yönündeki anılan madde ile getirilen kurala uyulmamıştır.

Kesin hesapların incelenip onaylandığına ilişkin Tüzük'e uygun alınmış bir kabul kararı olmadığından 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi ve 111. maddesinin (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

Bu itibarla Özgürlük ve Dayanışma Partisi 2009 yılı kesin hesap cetvellerinin ilk incelemesi sonucunda;

1- İşin esasının incelenmesine,

2- Kesin hesapların incelenip onaylandığına ilişkin Tüzük'e uygun kararın sunulmaması nedeniyle 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi ve 111. maddesinin (b) bendi uyarınca, yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

11.12.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Özgürlük ve Dayanışma Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2009 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren Raportör Zekeriya AYDIN tarafından hazırlanan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Partinin 2009 yılı gelirleri toplamının 412.925,2 TL, giderleri toplamının 366.298,47 TL olduğu ve 26.664,71 TL'nin nakit mevcudu olarak 2010 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı muhasebe kayıtlarının tutulduğu yevmiye defteri 28.12.2009 tarihinde Çankaya İlçe Seçim Kurulunca onaylanmıştır.

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

Özgürlük ve Dayanışma Partisi 2009 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle Partinin 2009 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Genel Merkez ile Ankara İl Başkanlığına ait gelir ve giderlerin birlikte yapılması nedeniyle Genel Merkez ve Ankara il teşkilatının 2009 yılına ait gelir ve gider belgeleri istenmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarına göre Partinin 62 il, 373 ilçe ve 353 beldede teşkilatı bulunmaktadır.

Parti tarafından sunulan iller kesin hesabının incelenmesinde; Parti tarafından sunulan iller kesin hesabının incelenmesinde; Amasya, Burdur, Çanakkale, Çorum, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Hatay, Kütahya, Nevşehir, Niğde, Rize, Sakarya, Şanlıurfa, Uşak, Yozgat, Yalova, Karabük, Aksaray, Bartın, Kilis ve Düzce teşkilatları ile ilgili herhangi bir gelir ve gider belirtilmediği, önceki yıldan devreden kasa devrinin bir sonraki yıla devredildiği, Sakarya ile Uşak illerinde alınan bağışın Genel Merkeze aktarıldığı, Yargıtay kayıtlarında açık görünen Çankırı ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmadığı ve bu illerin 2009 yılı içinde yönetim giderlerinin olmadığı görülmüştür. 25 il örgütüne ilişkin herhangi bir gelir ve gider belirtilmemesi nedeniyle yapılacak bir işlem bulunmamaktadır.

Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ, Erdal TERCAN ve Zühtü ARSLAN bu görüşe katılmamışlardır.

A- Partinin Savunması

Parti yetkilisi 1.3.2013 gün ve 204-711 sayılı yazı ile sorulan hususlara 26.6.2013 gün ve 2013/52 sayı ile aşağıdaki şekilde cevap vermiştir:

“Esas sayısı/ 33787353/107.02-206-711 sayılı yazınıza istinaden .

6.1.2009 tarih ve C.01.0.KAM-103/159-767 sayı ile yazılan yazıya gerekli çalışmalar tamamlanamadığından dolayı evraklarımız teslim edilememiştir. O dönemde parti içerisinde yaşanan tatsız olaylar bir çok evrakların eksik olması nedeniyle sonraki süreçte, Anayasa değişikliğinin yapılması bir kargaşaya neden oldu bunun için süresinde verilemedi.

Sunacağımız gelir gider tablosunda bulunan iller dışındaki il ve ilçe örgütlerinde her hangi bir faaliyet de bulunmadıkları için gelir ve giderleri bulunmamaktadır. Genel Merkez ve Adana il örgütü dışındaki illerin ve ilçe örgütlerimizin yerleri kira, genel merkez ve Adana il örgütünün mülkiyeti partinin bulunmaktadır.

Partimiz ilgili yazınızda belirttiğiniz İl örgütlerinden birleşik kesin hesaplarının, Genel Merkezimize ulaşmadığından dolayı, muhasebe paket programının virüs kapması nedeniyle genel merkez kesin hesabı da tarafınıza sunulamamıştır.

2007 ve 2009 yılları arasında parti içinde bir ayrışma yaşanmış olup, bugün bir çok il ve ilçe yöneticisi partiden ayrılmış durumda olduğundan evraklarımız ilgili yöneticiler tarafından imzalanamamıştır.

2008 yılı ve 2009 yılı birleşik kesin hesapları arasında ki tutarsızlığın nedeni; evraklarımızın eksik olduğundan kaynaklanmaktadır. Ancak gerekli eksiklikler tamamlanarak ve düzeltmeler yapılmıştır.

Tunceli il Örgütünün 10.06.2003 tarihinde kapatıldığını 10,86 YTL, Ziraat Bankası Tunceli Şb.'nde bulunmaktadır. Tekrar İl örgütü oluşturulacağı düşüncesiyle hesapta gösterilmiştir.

MYK kararı ektedir. Parti taşınır mal ve menkul kıymet ve her türlü hak edimi listesi ektedir.

Şanlıurfa İl Yönetim Kurulu oluşmadığından sadece Halfeti İlçe Örgütü verdik.

Ankara İl başkanlığı 2008 yılı kesin hesabı ektedir. Partimiz 2009 yılına ait işletme defteri ve gelir gider belgeleri ektedir.”

B- Gelirlerinin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı gelirleri 73.123,58 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.660 TL'si üye giriş aidatından, 35.720 TL'si il paylarından, 3.417 TL'si bağışlardan, 9.850 TL'si yayın satış gelirinden, 20.584 TL'si diğer gelirlerden ve 892,58 TL'si önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

Genel Merkez gelirleri ile kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 339.801,62 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 11.943,43 TL'si giriş aidatı, 1.440 TL'si il payları, 158.163,50 TL'si aylık üye aidatı, 105.949,49 TL'si bağışlar, 5.350 TL'si yayın satış geliri, 15.520 TL'si yemek şenlik konser geliri, 20.000 TL'si bina demirbaş satış geliri ve 21.435,20 (22.587,09) TL'si ise önceki yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

a) Parti tarafından 26.6.2013 gün ve 2013/51 ve 2013/52 sayılı yazı eklerinde gönderilen iller birleşik kesin hesabının incelenmesinde devreden kasa ve banka tutarlarının uyuşmadığı görülmüştür.

Partinin gönderdiği 2008 yılı kesin hesabında 2009 yılına devreden nakit 22.587,09 YTL olduğu halde, 2009 yılı birleşik kesin hesabında 2008 yılından devreden nakit 21.435,20 TL olarak yer almıştır.

Partinin gönderdiği 2009 yılı iller birleşik kesin hesabı ile 2008 yılı kesin hesabı arasındaki tutarsızlığın nedeni 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı yazı ile sorulmuştur.

Sıra No	İl Adı	2008 İller Hesabında 2009' a Devreden Kasa ve Banka Olarak Görünen	2009 İller Hesabında 2008'den Devreden Kasa ve Banka Olarak Görünen	Fark
1	Ankara	6.224,84	6.225,84	-1

2	Artvin	185,84	30,84	155
3	Düzce	19,48	23,79	-4,31
4	Edirne	5.552,44	4.395,24	1.157,2
5	İstanbul	396,77	401,77	-5
6	Kocaeli	123,63	133,63	-10
7	Konya	236,19	336,19	-100
8	Muğla	490,69	530,69	-40
Toplam fark				1.151,89

Parti yetkilisi 27.9.2013 gün ve 2013/122 sayılı yazısında, “2008 yılından 2009 yılına devreden kasa bakiyeleri sehven yapılmıştır.” şeklinde cevap vermiştir.

Parti yetkilisi 1.151,89 TL nakit farkının neden kaynaklandığına ilişkin kanıtlayıcı bilgi ve belge sunmamıştır. 1.151,89 TL farkın nedeni il başkanları ve il saymanları tarafından imzalanmış il kesin hesapları gönderilmediğinden dolayı anlaşılamamıştır. Parti yetkilisinin “2008 yılından 2009 yılına devreden kasa bakiyeleri sehven yapılmıştır” ifadesine itibar edilmediğinden nakit farkı toplamı 1.151,89 TL'nin Hazineye gelir yazılması gerekir.

b) Kesin hesabın incelenmesinde iller birleşik kesin hesabında Genel Merkez pay ödemeleri 35.470 TL iken, Genel Merkez kesin hesabında il payları 35.720 TL olarak yer almıştır. 250 TL farkın nedeni 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı yazı ile sorulmuştur.

Parti yetkilisi 27.9.2013 gün ve 2013/122 sayılı yazısında, “Kesin hesabın incelenmesinde iller birleşik kesin hesabında tespit edilen 250 TL hangi ilden geldiği belli olmadığından il birleşik kesin hesabında gösterilememiştir.” şeklinde cevap vermiştir.

2820 sayılı Kanun'un “Gelirlerin sağlanmasında usul” başlıklı 69. maddesinin üçüncü fıkrasında, “Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dip koçanlarında yer alır.”, 76. maddesinin üçüncü fıkrasında da, “Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir.” denildiğinden, Partinin 2009 yılı içinde elde ettiği ve nereden geldiğini belgelendiremediği 250 TL'nin Hazineye gelir yazılması gerekir.

c) Parti tarafından sunulan Ankara iline ait kesin hesap bilgileri şöyledir:

Giderler	Tutar	Gelirler	Tutar
Kira giderleri	30.214,05	Üye giriş aidatları	525
PTT kargo giderleri	2.343,83	Aylık üye aidatları	27.280
Tanıtım Temsil Propaganda Giderleri	2.885	Bağışlar	19.265
Kırtasiye Giderleri	273,43	Yayın satış geliri	5.075
Basın Yayın Giderleri	1.380	2008'den devreden nakit	6.225,84
Genel Giderler	11.409,25		
Giriş aidatı ödemeleri	430		
Genel merkez pay ödemeleri	6.180		
Toplam	55.115,56	Toplam	58.370,84
2010'a devreden nakit	3.255,28		

Parti tarafından sunulan Ankara il hesabına ait defter ve belgelerden elde edilenler şöyledir:

Gelir Gider Belgeleri 2009 Yılı

İlçe adı	Gider Toplamı	Belge Durumu	2010'a Devreden Kasa	Gelir Toplamı	Defter Durumu	Yargıtay Kayıtı
-----------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------------------	--------------------------	--------------------------	----------------------------

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

Ankara il					Yok	Açık
Keçiören	6.305,88	Var	91,92	6.397,8	Var	Açık
Etimesgut	1.982,68	Var	25	2.007,68	Var	Açık
Mamak	5.276,71	Var	122,61	5.399,32	Var	Açık
Sincan	3.019,89*	Yok	265,08	3.286,97	Var	Açık
Yenimahalle	10.034,74	Var	750,82	9.200	Var	Açık
Çankaya	22.940	Var	1.950	24.890	Var	Açık
Gölbaşı	2.015,02	Var	116,38	2.131,4	Var	Açık
Altındağ		Yok		1.050	Yok	Açık
Elmadağ						Açık
Polatlı						Açık
Şereflikoçhisar						Açık
Toplam	48.555,03		3.321,81	54.363,17		

*(Sincan ilçesinin gider rakamı defterden alınmıştır. Sincan ilçesine ait 3.019,89 TL'ye ilişkin gider belgeleri olmamasına karşın tablodaki 48.555,03 TL'ye dâhil edilmiştir. Gider belgelerinin gönderilmemesi hâlinde rakam düşülecektir.)

Kesin hesapta 2010'a devreden nakit 3.255,28 TL olduğu hâlde, sunulan defter ve belgelerdeki devreden toplamı 3.321,81 TL, gelir toplamı 58.370,84 TL olduğu hâlde sunulan defter ve belgelerdeki gelir toplamı 54.363,17 TL, gider toplamı 55.115,56 TL olduğu hâlde sunulan defter ve belgelerdeki gider toplamı 48.555,03 TL'dir. Kesin hesap ile sunulan defter ve belgeler arasındaki farkın nedeni ile $58.370,84 - 54.363,17 = 4.007,67$ TL gelir ve $55.115,56 - 48.555,03 = 6.560,53$ TL gider farkına ilişkin belgelerin gönderilmesi, kesin hesap ile defter ve belgelerin karşılaştırılması sonucu oluşan $3.321,81 - 3.255,28 = 66,53$ TL nakit farkının nedeni, Sincan ilçesine ait gider belgelerinin gönderilmesi ve Ankara il, Altındağ, Elmadağ, Polatlı, Şereflikoçhisar ilçelerine ait

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

gelir ve giderlerin kaydedildiği defterlerin gönderilmesi 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı yazı ile istenmiştir.

Parti yetkilisi 27.9.2013 gün ve 2013/122 sayılı yazısında, “Ankara İl Başkanlığına ait defterler bulunamadığından tespit edilen farklılıklar sehven yapılmıştır. Altındağ, Elmadağ, Polatlı ve Şereflikoçhisar ilçe başkanlığına ait işletme defterleri bulunamamıştır. Sincan İlçe Başkanlığına ait mevcut belgeler makamınıza sunulmuştur.” şeklinde cevap vermiştir.

Parti yetkilisi 4.007,67 TL'ye ilişkin gelir belgelerini sunmamış ve 66,53 TL nakit farkına ilişkin açıklama da yapmamıştır. Parti tarafından 26.6.2013 gün ve 2013/52 sayılı yazı ekinde sunulan belgeler içinde olmayan Sincan ilçe örgütüne ait 3.019,89 TL gider belgeleri 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı yazı ile istendiği halde sunulmamıştır.

2820 sayılı Kanun'un “Gelirlerin sağlanmasında usul” başlıklı 69. maddesinin üçüncü fıkrasında, “Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dip koçanlarında yer alır.”, 76. maddesinin üçüncü fıkrasında da, “Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir.” denildiğinden, Partinin 2009 yılı içinde elde ettiği ve belgelendiremediği 4.007,67 TL ile 66,53 TL nakit farkı toplamı 4.074,2 TL'nin Hazine'ye gelir yazılması gerekir.

Ankara il, Altındağ, Elmadağ, Polatlı, Şereflikoçhisar ilçelerine ait gelir ve giderlerin kaydedildiği defterlerin gönderilmesi 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı yazı ile istendiği hâlde gönderilmemiştir. Parti yetkililerinin defterleri Anayasa Mahkemesine sunmaması nedeniyle defterler yok kabul edilmiştir.

2820 sayılı Kanun'un 60. maddesinin birinci fıkrasında, “Her kademedeki parti organları üye kayıt defteri, karar defteri, gelen ve giden evrak kayıt defteri, gelir ve gider defteri ile demirbaş eşya defteri tutmak zorundadırlar.”, beşinci fıkrasında, “Parti adına elde edilen gelirlerin alındığı ve yapılan giderlerin ne gibi işlere ve yerlere harcandığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirilir.”, altıncı fıkrasında “Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları teşkilatın bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir.” denilmiş, aynı Kanun'un 113. maddesinde de “Bu Kanunun 60 ıncı maddesinde yazılı defter ve kayıtları tutmayanlar, altı aydan bir yıla, bu defter ve kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.” hükmü getirilmiştir. Gelir ve giderlerin işlendiği defterler ibraz edilmediğinden Parti sorumluları hakkında gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

C- Giderlerinin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı giderleri 46.207,23 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 15.192,36 TL'si personel giderleri, 3.537,76 TL'si iletişim giderleri, 1.909,01 TL'si basın yayın ilan giderleri, 1.475,63 TL'si temsil ve ağırlama giderleri, 2.532,13 TL'si apartman giderleri, 2.644,45 TL'si araç bakım onarım giderleri, 2.715,89 TL'si diğer çeşitli giderler, 19.962,02 TL'si 2008 yılı borç ödemesinden ve 16.200 TL'si bina alım giderinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2010 yılına devreden nakit mevcudu 6.954,33 TL'dir.

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konu dışındaki giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır. Ankara il teşkilatının Kanun'a aykırı bir kısım giderleri Genel Merkez ile aynı nitelikte olduğundan Genel Merkez giderleri ile birlikte incelenmiştir.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri “Belgelendirme” kavramıdır. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde “*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır*” şeklinde tarif yapılmış ve “*Fatura kullanma mecburiyeti*” başlıklı 232. maddesinde de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un “*Makbuz mecburiyeti*” başlıklı 236. maddesinde, “*Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.*” denilmiş ve makbuzun muhteviyatı da 237. maddede belirtilmiştir.

Yine aynı Kanun'un “*Gider pusulası*” başlıklı 234. maddesindeki, “*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin;*

3. Vergiden muaf esnafa; yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir.

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur.

Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.” hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya kadar olan (2009 yılı için 58,65 TL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinin ikinci fıkrasında, “*Bir siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır*” ve aynı Kanun'un 75. maddesinin dördüncü fıkrasında, “*Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir*” ve 76. maddesinin dördüncü fıkrasında da, “*Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir*” hükümleri yer almıştır.

18.4.2013 günlü, 28622 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6456 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 54. maddesiyle 2820 sayılı Kanun'a eklenen

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)**Karar Sayısı:2013/133**

geçici 19 madde ile 6111 sayılı Kanun'un 180. maddesiyle 2820 sayılı Kanun'u 74. maddesinde yapılan değişikliklerin anılan değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Anayasa Mahkemesi tarafından sonuçlandırılmamış denetimler hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

Parti görevlilerinin vergi ve diğer kanuni yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı, gecikme bedelleri ile cezaların Parti bütçesinden ödenme nedeni 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı yazı ile sorulmuştur.

Genel Merkez

Yevmiye Tarih ve No	İçerik	Tutar
10.2.2009/6	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
10.2.2009/6	Vergiden dolayı alınan diğer faiz	17,94
20.3.2009/11	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	769,1
10.4.2009/14	Aski fatura gecikme cezası	4,67
20.4.2009/15	Elektrik gecikme bedeli	1,08
30.4.2009/16	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
31.5.2009/20	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
30.6.2009/24	Aski fatura gecikme cezası	8,02
30.6.2009/24	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
31.7.2009/26	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
10.8.2009/28	Aski fatura gecikme cezası	0,53

31.8.2009/30	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
30.9.2009/34	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
10.10.2009/36	Aski fatura gecikme cezası	1,02
30.10.2009/37	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
10.11.2009/39	Aski fatura gecikme cezası	1,16
10.12.2009/43	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
20.12.2009/45	MTV gecikme zammı	429,16
20.12.2009/45	Araç muayene gecikme ücreti	57,82
30.12.2009/46	SGK gecikme zammı ve buna bağlı giderler	430,61
Toplam		5.596,6

Ankara İl

İlçe Adı	Yevmiye Tarih ve No	İçerik	Tutar
Çankaya	12.6.2009/106	Vergi ziyai cezası	15,30
Gölbaşı	15.10.2009/26	Usulsüzlük cezası	16,67

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

Yenimahalle	31.3.2009/18	Site aidatı gecikme faizi	3
Yenimahalle	3.4.2009/27	Elektrik gecikme bedeli	2,79
Yenimahalle	16.7.2009/69	Su gecikme bedeli	2,97
Yenimahalle	30.12.2009/101	Site aidatı gecikme faizi	3
Toplam			43,73

Parti yetkilisi 27.9.2013 gün ve 2013/122 sayılı yazısında “*Vergi ve diğer kanuni yükümlülükler nakit sıkıntısı sebebiyle zamanında ödenememiştir. Partimiz gönüllü ve örgütlerimizden aldığımız destekler doğrultusunda zorunlu harcamalarımızı karşılayarak çalışmalarımıza devam etmekteyiz. Bu sebeplerle tespit ettiğiniz gecikme cezaları doğmuştur. Ancak, SGK ve vergi ödemelerine ait belirttiğiniz;*

10.2.2009/6	SGK gecikme	430,61
20.3.2009/11	SGK gecikme	769,1
30.4.2009/16	SGK gecikme	430,61
31.5.2009/20	SGK gecikme	430,61
30.6.2009/24	SGK gecikme	430,61
31.7.2009/26	SGK gecikme	430,61
31.8.2009/30	SGK gecikme	430,61
30.9.2009/34	SGK gecikme	430,61

30.10.2009/37	SGK gecikme	430,61
10.12.2009/43	SGK gecikme	430,61
20.12.2009/45	MTV gecikme	429,16
30.12.2009/46	SGK gecikme	430,61

miktarların içerisinde SSK ve MTV ödemeleri ana prim bedellerinin düşülerek dikkate alınması” şeklinde cevap vermişlerdir.

Tabloda yer alan rakamlar ana para haricindeki gecikmeleri içerir. Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere ana para dâhil olarak yevmiye defterine gider yazılan tutarlar farklıdır.

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Yevmiyeye Gider Yazılan Tutar
10.2.2009/6	SGK ödemeleri	1.234,41
20.3.2009/11	SGK ödemeleri	2.495,60
30.4.2009/16	SGK ödemeleri	1.234,41
31.5.2009/20	SGK ödemeleri	1.234,41
30.6.2009/24	SGK ödemeleri	1.234,41
31.7.2009/26	SGK ödemeleri	1.234,41
31.8.2009/30	SGK ödemeleri	1.234,41
30.9.2009/34	SGK ödemeleri	1.234,41
30.10.2009/37	SGK ödemeleri	1.234,41

10.12.2009/43	SGK ödemeleri	1.234,41
20.12.2009/45	MTV gecikme zammı	2.139,16
30.12.2009/46	SGK ödemeleri	1.233,46

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan para cezası, gecikme zammı, gecikme bedeli ve buna bağlı giderlerden Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkânı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır. Bu nedenle 5.640,33 TL'nin Hazineye gelir kaydedilmesi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile M. Emin KUZ bu görüşe katılmamışlardır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 320.091,24 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 885 TL'si personel giderleri, 24.417,82 TL'si iletişim giderleri, 4.180 TL'si basın yayın ilan giderleri, 15.720,96 TL'si temsil ve ağırlama giderleri, 184.262,36 TL'si kira giderleri, 2.774,14 TL'si kırtasiye giderleri, 2.660 TL'si giriş aidat ödemeleri, 35.470 TL'si genel merkez pay ödemeleri, 1.149,98 TL'si noter harç vergi cezaları ve 48.570,98 TL'si diğer çeşitli giderlerden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2010 yılına devreden nakit mevcudu 19.710,38 TL'dir.

a) Parti yetkilileri 9.580,42 TL (6.560,53+3.019,89 Sincan İlçe) gidere ilişkin belgeleri sunmamışlardır.

2820 sayılı Kanun'un 76. maddesinin dördüncü fıkrasında, belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen Parti giderleri miktarınca Parti malvarlığının Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irat kaydedileceği, 70. maddesinin üçüncü fıkrasında ise beş milyon (2009 yılı için 58,65 TL) liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesinin zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı geçen harcamaların fatura veya makbuz gibi belgelerle tevsik edilmesi zorunludur.

Bu bağlamda belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen 9.580,42 TL tutarındaki Parti malvarlığının Hazine'ye gelir yazılması gerekir.

b) Aşağıdaki tabloda belirtilen ve yönetim gideri kapsamında değerlendirilmeyen kişisel harcamaların Parti bütçesinden karşılanma nedeni 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı ile sorulmuştur.

İlçe Adı	Yevmiye Tarih No	Fatura (Fiş) Düzenleyen	Fatura(Fiş) Tarih No	İçerik	Tutar
----------	------------------	-------------------------	----------------------	--------	-------

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

Çankaya	20.4.2009/55	Petek Eczanesi	20.4.2009/000003	İlaç	48,3
Çankaya	1.11.2009/190	Migros	1.11.2009/78	Diş macunu	16,5
Çankaya	1.11.2009/190	Migros	1.11.2009/78	Çamaşır deterjanı	41
Çankaya	2.11.2009/193	Bensan Eczanesi	2.11.2009/000025	İlaç	10
Çankaya	10.11.2009/202	Sıhhiye Eczanesi	10.11.2009/000015	İlaç	52
Çankaya	5.12.2009/254-255	Bensan Eczanesi	5.12.2009/26-27	İlaç	12,45
Çankaya	28.12.2009/281	Şafak Eczanesi	28.12.2009/000003	İlaç	39,45
Toplam					219,7

Parti yetkilisi 27.9.2013 gün ve 2013/122 sayılı yazısında, “Çankaya İlçe Başkanlığı kayıtlarında tespit edilen miktarlar Partide kullanılmak üzere alınmış ve gider kalemi olarak işlenmiştir.” şeklinde cevap vermiştir.

Söz konusu giderler Parti tarafından karşılanacak yönetim gideri ile siyasi faaliyetin icrası nedeniyle yapılan harcamalardan olmadığı, dolayısıyla bu giderlerin kişisel olması nedeniyle Parti amacına yönelik harcama olarak değerlendirilemeyeceği açıktır. Bu nedenle 219,7 TL'nin Hazineye gelir kaydedilmesi gerekir.

c) Aşağıdaki tabloda giderleri Çankaya İlçe Örgütüncce karşılanan araçların kime ait olduğunun belirtilmesi ile bu giderlerin Parti tarafından karşılanmasını gerektirecek kanıtlayıcı belgelerin gönderilmesi 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı yazı ile istenmiştir.

Yevmiye Tarih ve No	Plaka No	İçerik	Tutar
18.1.2009/9	06 GHB 40	Opet Ankara Akaryakıttan	100

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

		18.1.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	
29.1.2009/13	06 YUE 51	FTZ Akaryakıttan 29.1.2009 tarihinde alınan benzin	50
18.2.2009/14	06 GHB 40	FTZ Akaryakıttan 2.2.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	100
17.2.2009/21	06 GHB 40	İlkin Ltd.Şti.den 17.2.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	100
23.3.2009/33	06 GHB 40	FTZ Akaryakıttan 23.3.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	60
1.4.2009/35	06 GHB 40	Delta Petrolden 1.4.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	145
12.4.2009/42	06 GHB 40	İlkin Ltd.Şti.den 12.4.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	100
25.4.2009/67-68	06 BG 8684	Altındağ Petrolden 25.4.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	100
16.5.2009/80	06 GHB 40	Fikret Petrolden 16.5.2009 tarihinde alınan LPG	47

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

16.5.2009/81	06 GHB 40	Fana Petrolden 16.5.2009 tarihinde alınan LPG	10
31.5.2009/85	06 GHB 40	Opet Ankara Akaryakıttan 24.5.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	50
7.6.2009/104	06 GHB 40	Filiz Otomotivden 7.6.2009 tarihinde alınan LPG	47
15.6.2009/110	06 GHB 40	İlkin Ltd.Şti.den 15.6.2009 tarihinde alınan LPG	48
29.6.2009/115	06 GHB 40	Ünaldı Petrolden 23.6.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	50
29.6.2009/116	06 GHB 40	Güven Otogazdan 29.6.2009 tarihinde alınan LPG	52,91
6.7.2009/119	06 GHB 40	İlkin Ltd.Şti.den 6.7.2009 tarihinde alınan LPG	40
26.7.2009/130	06 GHB 40	Hes Pet Ltd.Şti.den 26.7.2009 tarihinde alınan LPG	40
26.7.2009/131	06 GHB 40	Hes Pet Ltd.Şti.den 26.7.2009 tarihinde alınan kurşunsuz benzin	30

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

10.8.2009/134	06 GHB 40	İlkin Ltd.Şti.den 10.8.2009 tarihinde alınan LPG	46,6
31.8.2009/146	06 GHB 40	Bena Yapıdan 31.8.2009 tarihinde alınan LPG	47,17
23.9.2009/157	06 GHB 40	Ankara akaryakıttan 23.9.2009 tarihinde alınan LPG	48,7
30.10.2009/178	06 GHB 40	İlkin Ltd.Şti.den 30.10.2009 tarihinde alınan LPG	49,5
14.11.2009/206	06 GHB 40	Ankara akaryakıttan 14.11.2009 tarihinde alınan LPG	45
24.11.2009/228	06 GHB 40	Ünaldı Petrolden 24.11.2009 tarihinde alınan LPG	50
24.11.2009/229	06 GB 40	Ünaldı Petrolden 24.11.2009 tarihinde alınan LPG	42,5
26.11.2009/233	06 GHB 40	Yeşilyurt Petrolden 29.11.2009 tarihinde alınan LPG	50
26.11.2009/234	06 GHB 40	Ünaldı Petrolden 30.11.2009 tarihinde alınan LPG	40
4.12.2009/249	06 GHB 40	Ünaldı Petrolden 4.12.2009 tarihinde alınan LPG	40

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

11.12.2009/267	06 GHB 40	Uzaltaş Petrolden 11.12.2009 tarihinde alınan LPG	50
15.12.2009/269	06 GHB 40	Karacan Petrolden 15.12.2009 tarihinde alınan LPG	50
Toplam			1.729,38

Parti yetkilisi 27.9.2013 gün ve 2013/122 sayılı yazısında “Çankaya İlçe Başkanlığınca parti üyesi kişilere ait 06 GHB 40, 06 YUE 51, 06 BG 8684 plakalı araçlar İlçe Başkanlığının muhtelif çalışmalarında ve seçim çalışmalarında kullanıldığı sebebiyle yakıtları İlçe Başkanlığı tarafından karşılanmıştır.” şeklinde cevap vermişlerdir.

Araçlar, Parti teşkilatının mülkiyetinde ise buna ilişkin ruhsat fotokopilerinin, kiralanan araçlar ise kira sözleşme örneklerinin, Parti gönüllülerinin araç tahsis ettiği araç ise buna ilişkin sözleşme örneğinin sunulması gerekir. Parti gönüllülerinin araç tahsis etmesi durumunda araçların tahsis edildiğine dair sözleşme düzenlenerek tahsis miktarı bağış olarak kayıt edilmelidir. Parti yetkilileri kanıtlayıcı hiçbir belge göndermemişler, genel ifadelerle cevap vermişlerdir. Parti araçları (kiralama-mülkiyet) haricindeki giderlerin Parti amaçlarına uygun ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmeyen 1.729,38 TL ödemenin Hazineye gelir kaydedilmesi gerekir.

d) Kira ödemelerinin 268 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirtildiği üzere banka veya PTT aracılığıyla yapıldığını kanıtlayan banka dekontu veya kanunen geçerli alındılar ile sözleşmelerin gönderilmesi 5.8.2013 gün ve 666-2352 sayılı yazı ile istenmiştir.

Kira Ödemeleri

İlçe Adı	Yevmiye Tarih ve No	İçerik	Tutar	Belge Durumu
Keçiören	31.1.2009/1	Kira	400	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	31.5.2009/4	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

Keçiören	31.5.2009/7	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	31.5.2009/14	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	31.5.2009/19	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	30.6.2009/23	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	31.7.2009/27	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	31.8.2009/28	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	30.9.2009/29	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	31.10.2009/33	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	30.11.2009/37	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Keçiören	31.12.2009/42	Kira	450	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

Mamak	20.1.2009/5	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	20.2.2009/7	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	20.3.2009/9	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	21.5.2009/14	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	27.6.2009/16	Kira	820	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	21.7.2009/18	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	24.8.2009/19	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	23.9.2009/21	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	26.10.2009/23	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Mamak	23.11.2009/28	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.

Mamak	23.12.2009/31	Kira	410	Ödendiğine dair herhangi bir belge bulunmamaktadır.
Toplam			10.270	

Parti yetkilisi 27.9.2013 gün ve 2013/122 sayılı yazısında, “Ankara İl Başkanlığına Mamak ve Keçiören İlçe Başkanlıklarına ait kira sözleşmelerinin temin edilmesi konusunda yapılan görüşmeler doğrultusunda bir sonuç alınamamış ve makamınızca istenilen kira sözleşmeleri bulunamadığı sebebiyle ulaştırılamamıştır.” şeklinde cevap vermiştir.

29.7.2008 günlü, 26951 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 268 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile işyerini kiraya verenler ile kiracıların kiraya ilişkin tahsilat ve ödemelerinin 1.11.2008 tarihinden itibaren banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Parti yetkilisi kira sözleşmelerini ve kiraların ödendiğine dair kanunen geçerli belgeleri sunmamıştır.

Mevzuatta kira sözleşmelerinin yazılı yapılması gerektiğine ilişkin bir hüküm bulunmamakla birlikte, özellikle siyasi partilerin mali denetiminde kira giderlerinin ispatlanabilmesi için söz konusu sözleşmelerin yazılı olarak yapılmasında bir zorunluluk bulunduğu açıktır. Vergilendirme yönünden ise kişiler üçüncü kişilerle olan vergisel ilişkilerini kanıtlamak zorunda olduklarından, bu sözleşmelerin de 213 sayılı Kanun’un 227. maddesi uyarınca ispat edici belge olarak yazılı düzenlenmiş bulunması gerekmektedir. Kira ödemelerinde kira sözleşmesi ile paranın ödendiği veya alındığını gösteren belgeler kanıtlayıcı belgedir.

Kira sözleşmesi ile paranın ödendiğini gösteren kanunen belirlenmiş kanıtlayıcı belgeler olmadan yapılan 10.270 TL gider olarak kabul edilmemiştir.

D- Parti Mallarının İncelenmesi

Mevcut belgelere göre yapılan incelemede, Partinin 2009 yılı içinde edindiği 7.050 TL değerindeki taşınır mal, menkul kıymet ile 16.200 TL değerindeki taşınmaz ediniminin 2820 sayılı Kanun’a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Özgürlük ve Dayanışma Partisi 2009 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin 2009 yılı kesin hesabında gösterilen 412.925,2 TL gelir, 366.298,47 TL gider ile 26.664,71 TL nakit devrinin Hazineye gelir kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

2- 2820 sayılı Kanun’un 70. maddesine aykırı olarak Parti amaçlarına uygun olmayan ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen

a- 12.219,08 TL ile 1.218,42 TL nakit farkı ve kesin hesapta gösterilen ve belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen Genel Merkeze ait 250 TL ile Ankara İl Teşkilatına ait 4.007,67 TL gelir ve 9.580,42 TL gider olmak üzere toplam 27.275,59 TL karşılığı malvarlığının OYBİRLİĞİYLE,

b- 5.640,33 YTL karşılığı Parti malvarlığının Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile M. Emin KUZ'un karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

olmak üzere toplam 32.915,92 TL'nin 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddeleri gereğince Hazineye gelir kaydedilmesine,

3- İlk İnceleme toplantısında verilen karar gereğince, kesin hesapların incelenip onaylandığına ilişkin Tüzük'e uygun olarak alınmış Parti Meclisi kararının olmaması nedeniyle 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi ve 111. maddesinin (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına OYBİRLİĞİYLE,

4- Ankara il, Altındağ, Elmadağ, Polatlı, Şereflikoçhisar ilçelerine ait gelir ve gider belgelerinin kaydedildiği defterlerin verilmemesi nedeniyle 2820 sayılı Kanun'un 60. ve 113. maddelerine göre gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına OYBİRLİĞİYLE,

5- 25 il örgütüne ilişkin herhangi bir gelir ve gider belirtilmemesi nedeniyle yapılacak işlem bulunmadığına Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ, Erdal TERCAN ve Zühtü ARSLAN'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

11.12.2013 gününde karar verildi.

Başkanvekili	Üye	Üye
Serruh KALELİ	Mehmet ERTEN	Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye	Üye	Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ	Recep KÖMÜRCÜ
Üye	Üye	Üye
Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM	Nuri NECİPOĞLU
Üye	Üye	Üye

Hicabi DURSUN

Celal Mümtaz AKINCI

Erdal TERCAN

Üye

Üye

Üye

Muammer TOPAL

Zühtü ARSLAN

M. Emin KUZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2009 yılı kesin hesabının incelenmesine ilişkin dosyada parti yetkililerinin, kesin hesap ekinde birleştirilmiş iller kesin hesabı haricinde sunulması gereken diğer belgeleri sunmadıkları görülmüştür.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarında Partinin Adana, Adıyaman (il teşkilatı yok, Gölbaşı ilçe teşkilatı var), Afyonkarahisar (il teşkilatı yok, Dinar ilçe teşkilatı var), Amasya, Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bilecik, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Erzincan, Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Gümüşhane, Hatay, Isparta, İçel, İstanbul, İzmir, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Muğla, Nevşehir, Niğde, Ordu, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Şanlıurfa, Uşak, Yozgat (il teşkilatı 25.9.2006 tarihinde kapanmış, Bahadın belde teşkilatı var) Zonguldak, Aksaray, Bayburt, Karaman, Kırıkkale, Bartın, Ardahan, Yalova, Karabük, Kilis, Osmaniye (1.12.1999 tarihinde kapanmış, Düziçi ilçe ve Ellek belde teşkilatı var) ve Düzce teşkilatlarının faal olduğu görülmektedir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kayıtlarına göre partinin 62 il, 373 ilçe ve 353 beldede teşkilatı bulunmaktadır.

Parti yetkilileri, “*Sunacağımız gelir gider tablosunda bulunan iller dışındaki il ve ilçe örgütlerinde her hangi bir faaliyet de bulunmadıkları için gelir ve giderleri bulunmamaktadır. Genel Merkez ve Adana il örgütü dışındaki illerin ve ilçe örgütlerimizin yerleri kira, genel merkez ve Adana il örgütünün mülkiyeti partinin bulunmaktadır.*” şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti tarafından sunulan iller kesin hesabının incelenmesinde; Amasya, Burdur, Çanakkale, Çorum, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Hatay, Kütahya, Nevşehir, Niğde, Rize, Sakarya, Şanlıurfa, Uşak, Yozgat, Yalova, Karabük, Aksaray, Bartın, Kilis ve Düzce teşkilatları ile ilgili herhangi bir gelir ve gider belirtilmediği, önceki yıldan devreden kasa devrinin bir sonraki yıla devredildiği, Sakarya ile Uşak'ta alınan bağışın genel merkeze aktarıldığı, Yargıtay kayıtlarında açık görünen Çankırı ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmadığı ve bu illerin 2009 yılı için yönetim giderlerinin olmadığı görülmüştür.

Partinin “gelir gider tablosunda bulunan iller dışındaki il ve ilçe örgütlerinde herhangi bir faaliyet de bulunmadıkları için gelir ve giderleri bulunmamaktadır” şeklindeki beyanını, Mahkememizin önceki kararları doğrultusunda kabul etmek mümkün olmamıştır.

Siyasi Partilerin faaliyetlerini yürüttükleri Genel Merkez, il, ilçe veya belde başkanlıklarına ait binaların ya kendi mülkü veya kira olması gerekir. Şayet Parti yetkililerine ait binalarda siyasi

parti faaliyetinde bulunuluyor ise (il, ilçe veya belde teşkilatının faaliyette bulunduğu binalar) bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın Partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

Partinin il, ilçe ve belde örgütleri faaliyette olduğuna göre, bu yerlerin en azından yönetim giderlerinin (kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye vb.) olması gerekir. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider yapıldığı anlamına gelmektedir. Bu durumda, 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesindeki bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceğine ilişkin hükmü ile yine aynı Kanun'un 70. maddesindeki bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına yapılacağı hükmüne aykırı davranılmış olmaktadır.

Mahkemeye hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir. Nitekim, Mahkememiz tarafından daha önce de, siyasi partilerin açık ve faal olan il örgütlerine ilişkin olarak herhangi bir gelir ve gider bildirmemeleri halinde söz konusu hüküm gereğince suç duyurusunda bulunulmasına ilişkin çok sayıda karar verilmiştir (Örneğin bkz. E.2010/37, K.2013/106, 25.09.2013; E.2010/35, K.2013/105, 25.09.2013). Ancak Mahkememiz çoğunluğu tarafından bu dosyada suç duyurusunda bulunulmasına gerek görülmemiştir.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, Özgürlük ve Dayanışma Partisi hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerektiği kanaatinde olduğumuzdan Mahkememiz çoğunluğunun görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır.

Başkanvekili

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Zühtü ARSLAN

KARŞIOY YAZISI

Özgürlük ve Dayanışma Partisinin 2009 yılına ait hesaplarının denetiminde, parti görevlilerinin vergi ve diğer kanuni yükümlülüklerini zamanında yerine getirememeleri nedeniyle oluşan vergi, SGK prim gecikme zammı ve gecikme bedellerinin parti bütçesinden karşılanması, siyasi partiler yasasına uygun harcama kabul edilmeyerek, bunlara tekabül eden meblağın Hazineye irat kaydedilmesine karar verilmiştir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, bu karar uzun süreden beri istikrar kazanmış olan Anayasa Mahkemesi mali denetim kararlarına uygun ve müstakar içtihat doğrultusundadır.

Ancak bu uygulamanın yasaya her ne kadar şeklen uygunsa da hukuka uygun olmadığının, haksız sonuçlara yol açtığının, sürekli olarak mali gücü zayıf ve Devlet yardımı almayan partilerin aleyhine işlediğinin, bu haliyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesindeki siyasi parti kurma hakkını da kapsayan dernek kurma özgürlüğünü, Anayasa'nın 68. maddesindeki siyasi partilerde siyasal hayata katılım hakkını haleldar eder bir niteliğe büründüğünün siyasi parti mali denetimlerinde tevali eden uygulama sonucunda belirginlik kazandığı kanaatiyle, yasa gereği yapılacak ödemelerin zamanında yapılamamasından doğan gecikme zamlarının ayrıca partiden ceza olarak alınmasına (Hazineye irat kaydedilmesine) ilişkin karara katılmıyorum.

Yukarıda açıkladığım genel hukuka aykırılık nedenlerine ilaveten, gecikme cezaları oranında parti malvarlığının Hazineye irat kaydedilmesi şu nedenlerle de haksızdır:

1- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 75. maddesinin dördüncü fıkrasında, Anayasa Mahkemesinin denetimi sonunda siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya “kanuna uygun olmayan gelirler ve giderler” dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar vereceği öngörülmüştür. Gecikme ceza ve bedelleri kanunlara göre ödenmesi zorunlu olan, ödenmemesi halinde daha ağır yaptırımlara ve kamu alacaklarının tahsili usulüne göre takibata yol açacak, er-geç ilgisinden tahsil edilebilecek yükümlülüklerdir. Bunların yerine getirilmesi, yasalara uymaktan ibaret olup, “kanuna uygun olmayan harcama” olarak nitelenmeleri mümkün değildir.

2- Hazineye irat kararlarında, gecikme zam ve cezalarından parti tüzel kişiliğinin sorumlu olmadığı belirtilmekte ise de, bu meblağların parti tüzel kişiliğinin sorumluluğunda olduğuna kuşku bulunmamaktadır. Çünkü, gecikmeye rağmen ödenmeme halinde takibata uğrayacak olanın parti yönetici veya görevlileri değil, parti tüzel kişiliği olduğu açıktır. Yöneticilerin kısıtlı mali imkanlarını farklı bazı siyasi faaliyetlere öncelik vererek kullanmaları, bu amaçla vadesi gelen ödemeleri bir süre ertelemeleri, bu yükümlülüklerini gecikme zammını ödeyerek daha sonra gerçekleştirmek yönünde takdir hakkını kullanmaları, yasaya aykırılık olarak değerlendirilemeyeceği gibi, Anayasa Mahkemesinin parti yöneticilerinin günlük işleyişe ilişkin kararlarının doğruluğunu ve yerindeliğini denetleme gibi bir görevi ve yetkisi de bulunmamaktadır.

3- Benzeri durumda olan gerçek ve tüzel kişiler, kanuni ödemelerini zamanında yapmaktan dolayı sadece kanunlarda öngörülen cezaları öderken, siyasi partilerin ayrıca bir de irat kaydetme cezasıyla karşılaşmaları Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine de aykırıdır. Siyasi Partilerin durum ve konumlarındaki farklılık nedeniyle gerçek ve tüzel kişilerle aralarında eşitlik karşılaştırması yapılamayacağı her ne kadar öne sürülebilirse de, bu takdirde siyasi partilerin diğer kişilere oranla niçin daha korumasız ve aleyhte bir konumda bulunacaklarının demokratik toplum gerekleri ve ölçülülük ilkesi karşısında haklı bir nedeni gösterilemez.

Üye

Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2009 Yılı Kesinhesabının incelenmesi sonucunda, Kesinhesapta gösterilen giderlerden 5.640,33 TL para cezası, gecikme zammı, gecikme bedeli ve

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

buna bağılı giderlerin Parti tüzeli kişiliğı adına yapılmış harcama olarak kabulünün mümkün görülmeyiğı gereğesiyle Hazineye gelir kaydedilmesine karar verilmiştir.

Kararın bu kısmına ilişkin gerekçede “...Parti görevlilerinin yükümlölüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan para cezası, gecikme zammı, gecikme bedeli ve buna bağılı giderlerden Parti tüzeli kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmadığı” ve “Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğı” belirtilmiştir.

Siyasî partiler de dahil olmak üzere her tüzeli kişinin, kendisini oluşturan, temsil eden ve yöneten gerçek kişilerden ayrı bir kişiliğı bulunmakta ve bunun sonucu olarak tüzeli kişilerin ayrı hakları, yükümlölükleri ve sorumlulukları söz konusu olmaktadır.

2820 sayılı Kanunun 70. maddesinde de bir siyasî partinin bütün giderlerinin, o siyasî parti tüzeli kişiliğı adına yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

Diğer taraftan, vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettübeden gerçek veya tüzeli kişiler mükellef olarak tanımlanmakta; gecikme zammı gibi asıl vergi borcundan kaynaklanan borçların da vergi yükümlüsüne ait olduğı kabul edilmektedir.

Siyasî partilerin idarî para cezalarına ilişkin borçları ile vergi, sigorta, su, elektrik ve telefon borçlarını zamanında ödememelerinden kaynaklanan gecikme zammı, gecikme bedeli ve buna bağılı giderlerden Parti tüzeli kişiliğini sorumlu tutma imkânının bulunmadığı ve bu ödemelerin Parti görevlilerinin kişisel sorumlulukları kapsamında olduğunun kabulü hâlinde, siyasî partilerin bu fer'i borçları ödemelerinin gerekmediğı ve ilgili kurumların gecikmeden sorumlu gerçek kişileri bularak söz konusu zam ve cezaları bunlardan tahsil etmesinin gerektiğı sonucuna varılır. Böyle bir sonuca varılması, başka bir ifadeyle söz konusu ödemelerin borçlu olmayan gerçek kişiler adına ödenmesi, belgelendirilmesi ve Parti kayıtlarında gider olarak gösterilememesi kanunlar açısından da, muhasebe ilkeleri açısından da isabetli görünmemektedir.

Diğer taraftan, bu sonuç, Parti tüzeli kişiliğinin idarî para cezalarını ve borçlusu olduğı diğer bedellerden kaynaklanan gecikme zammı ve gecikme bedellerini ödemesinin, aynı miktarda Parti malvarlığının Hazineye gelir kaydedilmesi suretiyle ikinci defa Parti tüzeli kişiliğinden tahsil edilmesini gerektirdiğı anlamına gelmektedir. Başka bir anlatımla, varılan sonuç, Parti tüzeli kişiliğinin malî yükümlölüklerini zamanında yerine getirmemesinden kaynaklanan borçlarını ödememesi gerektiğı; ödediğı takdirde 2820 sayılı Kanuna göre bu miktarda mal varlığının Hazineye gelir kaydedileceğı anlamına gelir. Kuşkusuz kanun koyucunun böyle bir sonucu amaçladığı söylenemez.

Söz konusu gecikmenin Partinin malî imkânsızlıklarından mı, Parti görevlilerinin ihmalden mi kaynaklandığı ve bir ihmal söz konusu ise Parti tarafından bunların sorumlularına rücu edilip edilmediğı hususları Anayasa Mahkemesince yapılacak malî denetimin kapsamı dışında olmalıdır. Anayasanın 69. maddesi ile 2820 sayılı Kanunun 74. ve 75. maddelerine göre Anayasa Mahkemesinin bu denetimi kanuna uygunluk denetimidir ve siyasî partilerin gelir ve giderleri yönünden yapılacak denetimin yerindelik denetimini içerecek şekilde yapılmaması gerekir. Ayrıca 75. madde, kanuna uygunluk denetiminde, kanuna uygun olmayan gelir ve giderlerin Hazineye gelir kaydedileceğini hükme bağladığından, kanunen ödenmesi gereken idari para cezası, gecikme zammı, gecikme bedeli ve buna bağılı giderlerin Hazineye gelir kaydedilmesi mümkün değildir.

Bu sebeplerle, Kararın 5.640,33 TL karşılığı Parti malvarlığının Hazineye gelir kaydedilmesine ilişkin bölümüne katılmıyorum.

Esas Sayısı:2010/43 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2013/133

Üye

M. Emin KUZ